

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 285/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

zastúpených advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 37/2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. marca 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 37/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a priznal im finančné zadosťučinenie každému v sume 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že právny predchodca sťažovateľov sa žalobou zo 4. februára 2016 domáhal proti žalovanému vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov v jeho vlastníctve. Okresný súd rozhodol čiastočným rozsudkom z 13. novembra 2017. O zvyšnej časti návrhu rozhodol konečným rozsudkom z 21. októbra 2019, ktorým žalobu

nad sumu priznanú čiastočným rozsudkom zamietol a uložil povinnosť žalovanému zaplatiť právnomu predchodcovi sťažovateľov náhradu trov konania v plnom rozsahu. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 30. novembra 2019.

3. Právny zástupca právneho predchodcu sťažovateľov predložil okresnému súdu listom zo 16. decembra 2019 vyčíslenie trov konania. Následne podaním z 11. mája 2020 oznámil, že právny predchodca sťažovateľov zomrel (28. februára 2020, pozn.) a do jeho práv vstupujú ako dedičia obaja sťažovatelia. Okresný súd uznesením z 24. augusta 2020 rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní s dedičom [REDAKOVANÉ] ako žalobcom. Uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 4. januára 2021 rozhodol okresný súd o povinnosti žalovaného nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 3 361,28 eur. Proti tomuto uzneseniu podali obe strany sťažnosti. Uznesením sudcu okresného súdu z 24. augusta 2021 bolo uznesenie zo 4. januára 2021 zrušené. Následne okresný súd uznesením č. k. 9 C 37/2016-758 z 24. augusta 2021 (na uznesení uvedený rok 2020, pozn.) rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní s dedičkou [REDAKOVANÉ] ako žalobkyňou v druhom rade.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, keďže okresný súd právoplatne nerozhodol o výške trov konania. Obdobie od právoplatnosti meritórneho rozhodnutia do podania ústavnej sťažnosti, a to 28 mesiacov, považujú za neprimerane dlhé. Podľa sťažovateľov rozhodovanie o výške trov konania tvorí štandardnú činnosť všeobecných súdov, ktoré nie je právne alebo fakticky zložitá. V ich správaní neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by mohli byť zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky vzniku priet'ahov v napadnutom konaní. Sťažovatelia podali 13. októbra 2021 a následne 15. decembra 2021 žiadosť okresnému súdu o rozhodnutie o výške trov konania. Boli to práve *sťažovatelia, ktorí aktívnym prístupom oznámili okresnému súdu skutočnosť o úmrtí ich právneho predchodcu*. V postupe okresného súdu je podľa sťažovateľov zrejme dlhé obdobie nečinnosti, a to 7 mesiacov od uznesenia sudcu z 24. augusta 2021, ako aj „*iné pomerne dlhšie obdobia nečinnosti*“ (bližšie neuvedené, pozn.). Sťažovatelia berú do úvahy aj skutočnosť, že pôvodný žalobca zomrel po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia, teda v čase rozhodovania o výške trov. Toto časové obdobie, v dôsledku ktorého nemohol okresný súd konať, však predstavuje iba približne 2 a pol mesiaca (od úmrtia právneho predchodcu po oznámenie súdu o jeho úmrtí, pozn.), čo v zásade nie je dlhé obdobie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je námietka o porušení ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote z dôvodu, že okresný súd v napadnutom konaní právoplatne nerozhodol o výške trov konania, čím spôsobil zbytočné prietahy.

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu, resp. iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 438/2017, III. ÚS 171/2020, I. ÚS 247/2021).

8. Ústavný súd zdôrazňuje, že v prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy takéto ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. I. ÚS 156/2019).

9. Ústavný súd pri hodnotení možných prietahov v postupe všeobecného súdu pri rozhodovaní o trovách konania už viackrát konštatoval, že rozhodovanie o trovách konania z hľadiska jeho povahy nemožno považovať za vec, resp. záležitosť podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v pravom slova zmysle, hoci tvorí integrálnu súčasť civilného súdneho konania. Z uvedeného podľa názoru ústavného súdu tiež vyplýva, že nemožno pripisovať rovnakú dôležitosť z hľadiska poskytovania ochrany pred zbytočnými prietahmi pri rozhodovaní o merite veci ako v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania (m. m. IV. ÚS 2/2019, I. ÚS 140/2021, IV. ÚS 581/2021). Ústavný súd v minulosti tiež konštatoval, že nečinnosť súdu sa posudzuje inak v základnom, meritórne neukončenom konaní než v konaní po právoplatnom rozhodnutí o veci samej, prípadne aj o návrhu na náhradu trov konania (IV. ÚS 375/2021).

10. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci sa

totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy. Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania.

11. V čase uplatnenia práv na ústavnom súde bola vec s'ťažovateľov na okresnom súde právoplatne uzavretá (30. novembra 2019), čím došlo k nastoleniu právnej istoty strán sporu o predmete konania. Právnomu predchodcovi s'ťažovateľov bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia okresný súd následne rozhodoval už len o výške náhrady trov konania. Po zistení skutočnosti (máj 2020, pozn.) o úmrtí právneho predchodcu sa musel okresný súd vysporiadať s otázkou procesnoprávneho nástupníctva s'ťažovateľov v zmysle § 63 Civilného sporového poriadku. Uznesením z 24. augusta 2020 rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní so s'ťažovateľom, a to z dôvodu, že v zmysle právoplatného rozhodnutia o dedičskom konaní s'ťažovateľ nadobudol pozemky, ktoré boli predmetom napadnutého konania. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka zo 4. januára 2021 bolo na základe s'ťažnosti žalovaného a s'ťažovateľa zrušené (uznesením sudcu z 24. augusta 2021) a vrátené na nové rozhodnutie s tým, aby bolo posúdené priznanie, resp. nepriznanie jednotlivých právnych úkonov z hľadiska ich (ne)účelnosti a aby bolo konané s oboma s'ťažovateľmi. Okresný súd uznesením z 24. augusta 2021 následne rozhodol aj o pokračovaní v napadnutom konaní so s'ťažovateľkou z dôvodu, že pre ďalší priebeh konania je rozhodujúce nie to, kto nadobudol v dedičskom konaní pozemky, ale to, kto nadobudol priznanú pohľadávku a náhradu trov konania. S'ťažovateľom v zásade nemožno pričítať vinu na predĺžení napadnutého konania využitím s'ťažnosti proti uzneseniu o výške trov konania, avšak ani okresný súd nemôže byť paušálne braný na zodpovednosť bez ohľadu na jeho konkrétny postup (m. m. III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04).

Ústavný súd vlastným šetrením zistil, že bezprostredne po podaní tejto ústavnej s'ťažnosti (23. marca 2022, pozn.) okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 6. apríla 2022 rozhodol o výške trov konania. Toto uznesenie napadol s'ťažovateľ s'ťažnosťou.

12. Po preskúmaní ústavnej s'ťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že okresný súd konal priebežne. V jeho postupe možno zaznamenať iba jedno obdobie nečinnosti, a to v dobe približne od septembra 2021 do marca 2022. Doterajšia dĺžka rozhodovania o výške trov konania vzhľadom na už uvedené okolnosti danej veci a s prihliadnutím na jediné obdobie nečinnosti okresného súdu nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na ktorej základe by bolo možné vysloviť porušenie s'ťažovateľmi uplatnených práv.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti okresného súdu v ďalšom priebehu konania sa sťažovatelia môžu obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu